Nro. 28.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 6. KWIETNIA ROKU 1798. w PIĄTEK.

z Petersburga dnia 8. Marca.

Opisanie obchodu pogrzebowego ś. p. Nayiaśnieyszego STANISŁAWA AUGUSTA *Króla Polſkiego.*

Dnia 13. Lutego ciało ś. p. Króla otworzone i nabalsamowane zoſtało, a ſerce i wnętrzności w naczyniach złożone. Potym wyſtawione było ciało tym czasem prywatnie w pokoiu sypialnym, przybrane w mundur woyſkowy i ordery *Polſkie*, dopóki potrzebne do obchodu pogrzebowego *Łożko parady* i *Caſtrum doloris* ukończone nie zoſtały. — Dnia 14. JX. *Roſtocki* Metropolita Ruſki *Ritus græco-uniti* miał modlitwy i nabożeńſtwo przy ciele, a Duchowieńſtwo śpiewało Psałterz. — W czaſie takowego dziewięciodniowego nabożeńſtwa Kommiſſya żałobna ukazem N. Imperatora wyznaczona, wygotowała w pokoiu okazałym Tron i na nim *łożko parady* z łamy srebrney. Przy gradusach tronu ſtało pięć taboretow z takieyże materyi, na których pięć orderow rozłożonych było. Pod baldachimem tronu zawieszony był herb orła białego z ciołkiem na pierſiach, nad łożkiem po wyżey wezgłowia wyhaſtowana na axamicie karmazynowym cyfra Królewſka, z prawey ſtrony Tronu ſtał ſtolik z koroną złotą i ołtarz do odprawiania nabożeńſtwa. Dnia 22. o godzinie 2. z południa przenieſione łożko parady z paludamentem do pokoiu ſypialnego, i na nie ciało ś. p. Króla przez osoby dworu jego złożone. O godz: 4. zaciągneła warta leib-gwardyi konney do pałacu Marmurowego na pokoie żałobne i 4. ſzylwachow ſtawiono przy Tronie, gdzie JX. *Sieſtrzencewicz* Arcy-Biſkup *Mohylowſki* z licznym Duchowieńſtwem był iuż przytomnym. O godz: 5. za przybyciem do teyże ſali Imperatora, W. Xcia *Konſtantego*, Xcia *de Condé* z Xciem *d'Enguien* i pierwszych urzędnikow tegoż Monarchy, otworzony zoſtał pokoy sypialny Króla. Siedmnaście osób dworu Królewſkiego nioſło na *łożku parady* ciało zeszłego Króla i Pana ſwego, z których 5. osób nioſło przodem koniec Paludamentu. Skoro to łożko na Tronie pod baldachimem poſtawiono, osoby dworu Królewſkiego prócz 2ch Szambelanow i 2ch Pułkownikow Adjutantow na bok uſtąpiły; 2ch officerow gwardyi pieszey ſtanęło z ſzpontonami krepą czarną okrytemi przy Królu pod baldachimem. — Xże *Kurakin* Podkanclerzy Imperii, podał Imperatorowi koronę ze ſtolika, Monarcha ten uczyniwszy pokłon ciału zeszłego Króla, zbliżył ſię do Tronu. — Dwóch Szambelanow *Roſſyiſkich* podnioſło głowę Króla z wezgłowia, a Imperator raczył włożyć ręką ſwą koronę na głowę Królewſką. — JX. Arcy-Biſkup *Sieſtrzencewicz* podał wodę święconą Imperatorowi, którą tenże Monarcha ſkropił ciało zmarłego. Po nim W. Xże *Konſtanty*, toż ſkrapianie dopełnił, daley Xże *de Condé*, a naoſtatek Xże *d'Enguien*. W. Xże *Alexander* dla ſłabości zdrowia w ten dzień nieznaydował ſię. Po tey ceremonii śpiewano Psalmy funeralne, po których Imperator oddalił ſię, poprzedzony przez JX. Arcy-Biſkupa *Mohylowſkiego*, przez Duchowieńſtwo przytomne, i odprowadzony od osób dworu Królewſkiego do ſamey karety. — 2ch Szambelanow, 2ch Kamerpaziow i 4ch Paziow *Roſſyiſkich* trzymać zaczęło codziennie dyżur przy ciele Króla, wraz z osobami dworu Królewſkiego. — Hrabia *Gołowkin* urządzał cały ten obchod pogrzebowy; 4ry godziny zrana od 10. do 2giey, tudzież od 4. do 8. po południu, były wolne do odwiedzania w tey ſali ciała ś. p. Króla.

To odwiedzanie trwało przez dnie 23. 24. 25. i 26. Lutego. — Na dniu 26. o godz: 5. po południu przełożone ciało Króla przez ſame osoby dworu jego z łożka parady do trumny wraz z paludamentem i koroną na głowie, dla przenieſienia onegoż do *Caſtrum doloris*. N. Imperator przyiechawszy w ekwipażu paradnym o godz: 6. wraz z WW. Xiążętami *Alexandrem* i *Konſtantynem* ſynami ſwemi, tudzież z Xiążętami *de Condé* i *d'Enguien*; przyięty był na pierwszych ſchodach od całego Duchowieńſtwa z krzyżem, iako też od osób dworu Królewſkiego i zaprowadzony do *Caſtrum doloris*, dokąd ciało Króla było przenoszone.

Miſtrz ceremonij zaczynał paradę. Kawalerowie 6tey klaſſy nieśli chorągiew z herbem Królewſkim, daley różnych klaſs kawalerowie nieśli ordery, i paludament do nakrycia trumny. Xże *Kurakin* Podkanclerzy nioſł koronę Krolewſką, potym ſzło Duchowieńſtwo śpiewaiąc, a za nim Kawalerowie 5tey klaſſy nieśli ciało Króla w trumnie, które poſtawiono w *Caſtrum doloris* na katafalku. Duchowieńſtwo otoczyło trumnę, przy której 4ch officerow z ſzpontonami żałobnemi, tudzież 8. gwardiſtow w srebrne zbroie przybranych na warcie ſtało.

Po ſkończonych modlitwach funeralnych, okadzeniu i ſkropieniu wodą święconą ciała Królewſkiego, Imperator i WW. Xiążęta oddalili ſię w teyże ſamey aſſyſtencyi, iak ſię wyżey rzekło, odprowadzeni do ſamey karety. — Katafalek ſtawiony był między 4. filarami pod baldachimem atłasowym fioletowym z frędzlami złotemi, z wſzyſtkich ſtron na ścianach czarnym kirem pokrytych i krepą białą z frędzlami złotemi garnirowanych, przybite herby *Ciołka z Koroną*. — Geniusze gipsowe przy filarach katafalku trzymały tarcze z cyframi Królewſkiemi z koroną na wierzchu. — Ciało w trumnie okryte drugim paludamentem tak, iż twarz i głowa Króla w koronie złotey widzianą być mogła. — Dwóch Kawalerow *Roſſyiſkich* ieden z drugiey klaſſy, drugi z trzeciey klaſſy miewali dyżur przy tymże *Caſtrum doloris*. — Od tegoż dnia nakazana i ogłoszona żałoba dworſka na 4ry tygodnie. Po obrządku takowym kontynuował ſię ceremoniał ten w *Caſtrum doloris* aż do dnia 5. Marca do godziny 8. zrana, przez który to czas odprawiały ſię codziennie modlitwy i Msze SS. przy ciele Króla. — Poſłowie dworow zagranicznych odwiedzali w *Caſtrum doloris* ciało Króla, iako też osoby kraiowe pierwszey dyſtynkcyi i różnych klaſs, płci, i ſtanow.

Dnia 5. Marca iako dnia wyznaczonego do przenieſienia ciała ś. p. Króla do Kościoła Katolickiego, Kawalerowie *Roſſyiſcy* czterech pierwszych klaſs przybrani w żałobę z pleureſſami, w płaszcze czarne z długiemi ogonami, i w kapelusze duże okrągłe z zawieszoną krepą czarną, zaczeli zieżdzać ſię w ten dzień do pałacu Marmurowego o godz: 8. zrana. — W mieyscu oznaczonym przy pałacu zgromadzone zoſtały wſzyſtkie osoby, poiazdy i konie wierzchowe do tego konwoiu żałobnego ſłużyć maiące, i te rozwijały ſię w marszu powolnym przez ulicę w pośrzod woyſka do 18.000. w paradzie z dwóch ſtron ulic, aż do samego Kościoła uszykowanego porządkiem naſtępuiącym:

Pierwszy przedział zaczynał ſzwadron gwardyi konney w zbroi srebrney, daley Miſtrz ceremonii konno 8. klaſſy i część dworu Imperatorſkiego, po tym 5. koni powodnych prowadzonych było w krepach czarnych z herbami orła białego z ciołkiem, daley trzy karety kirem powleczone 6cio-konne z herbami, przy każdey karecie 2ch lokaiow. Furyer Królewſki konno, w świetney sukni bogato ubrany. 2ch Poſtylionow konno w liberyi Królewſkiey. Kareta paradna Królewſka 8-konna. — 2ch Paziow Królewſkich w galowych sukniach, ſiedzieli na przyprawnych reſſorach twarzą do karety z dwóch ſtron kozła. — Przy karecie 4ch Haydukòw pieszo, tudzież dwóch Kamerpaziow konno bogato ubranych, oraz Koniuszy i Podkoniuszy Królewscy w swych mundurach woyſkowych iechali przy karecie.

Drugi przedział zaczynał Kamerfuryer Imperatorſki konno, daley liberya, kamerdynerowie i paziowie Imperatorscy parami.

Trzeci przedział zaczynał Miſtrz ceremonii konno 8. klaſſy, 2ch Marszałkow pieszo 8. klaſſy, trębacze, pałkier, daley widzieć ſie dała chorągiew żałobna z herbem Królewſkim. Rycerz żałobny pieszo z pałaszem spuszczonym. Koń żałobny kapą okryty aż do ziemi z herbami, prowadzony przez dwóch Masztalerzy. Wielka chorągiew świetna z herbami Królewſkiemi, nieſiona przez osoby 6tey klaſſy w aſſyſtencyi 2ch ſztabs-officerow przybranych w mundury bez żałoby. Rycerz świetny w złotey zbroi na koniu bogato przybranym, prowadzonym przez 2ch Masztalerzy w liberyi. — Koń powodny bogato przybrany prowadzony przez 2ch Masztalerzy pieszych w liberyi paradney, 2ch innych pieszych Masztalerzy unoſili długie końce dywdyka u tegoż konia wiszące. — Osoby 6tey klaſſy nioſły herby Królewſkie.

Czwarty przedział zaczynał Miſtrz ceremonii konno z 6tey klaſſy; 2ch Marszałkow pieszo z 5tey klaſſy. — Osoby 3ciey i 4tey klaſſy pieszo parami podług rangi.

Piąty przedział zaczynał ſzwadron gwardyi konney w zbroi srebrney; dwoch Miſtrzow ceremonii konno z 5tey klaſſy. 2ch Marszałkow pieszo z 5tey klaſſy. 2ch Heroldow konno z 5. klaſſy. Poźniey nieſione 5. orderow i korona Królewſka w tymże ſamym porządku, w iakim też regalia z *łożka parady* do *Caſtrum doloris* przenieſione były.

Szóſty przedział zaczynał Miſtrz ceremonii konno z 6tey klaſſy. 2ch Marszałkow pieszo z 6tey klaſſy. Muzykanzi dętych inſtrumentow. — Grono Duchowieńſtwa Katolickiego, a za nim JX. *Sieſtrzencewicz* Arcy-Biſkup Mohyl: JX. *Roſtocki* Metropolita Kijowſki *Ritus Græco-Uniti*; JX. *Degirac* Biſkup *de Rennes*, i wielu innych Prałatow, oraz Kanonikow. — Duchowieńſtwo otoczone było 30. Kadetami pieszo z pochodniami idącemi. — Spowiednik Królewſki z dwoma aſſyſtentami duchownemi. — Karawan żałobny z trumną i baldachimem Królewſkim, zaprzężony w 8. koni okrytych w czarne kapy z herbami, przy każdym koniu Masztalerz. — Przy trumnie Kawalerowie 5tey klaſſy, równie iako i przy podporach utrzymuiących baldachim i po dwóch officerow od gwardyi konney w srebrnych zbroiach, z każdey ſtrony karawanu. Daley osoby 2giey i 3ciey klaſſy. — JP. *Mniszech*, Xże Michał *Lubomirſki*, Xże Franciszek *Sapieha*, *Walicki* kawaler orderow Polſkich, *Raczyńſki* Kommendor Maltańſki, *Chreptowicz* kawaler Maltańſki, i osoby dworu Krolewſkiego.

Siodmy przedział zaczynał Miſtrz ceremonii 4tey klaſſy konno. 2ch Marszałkow 4tey klaſſy pieszo. Osoby 2ch pierwszych klaſs parami. Na końcu szedł ſzwadron gwardyi konney w zbroiach srebrnych.

Wſzyscy Marszałkowie pieszo idący, przybrani byli w płaszcze czarne i w kapelusze okrągłe z krepą, i szli z laſką w ręku, krepą białą z czarnym okręcaną. — Wszyscy zaś Miſtrze ceremonii mieli szarfy przez ramie krepowe, czarne z białym. Suknie żałobne bez płaszczow, a kapelusze okrągłe z krepą; konie ich w żałobnych czaprakach.

W ciągu przeprowadzenia ciała Króla, N. Imperator znayduiący ſię przy paradzie woyſkowey wraz z WW. Xiążętami, raczył przy liniach żołnierſkich z boku trumny maiąc spuszczoną szpadę towarzyszyć konno w tym kowoiu funeralnym od pałacu Marmurowego do Kościoła. — Woyſko ſtoiące czyniło zwlokom Króla w przeiezdzie honory.

Za przybyciem karawanu przed drzwi Kościoła, Imperator zoſtał przy woyſku. — Osoby dworu Królewſkiego znioſły trumnę i poſtawiły ią na katafalku okazale i kosztownie sporządzonym pod baldachimem. Sześć posągow wyobrażaiących *Religią*, — *Szczodrobliwość*, — *Męstwo*, — *Pobożność*, — *Umiarkowanie* i *Sprawiedliwość*, otaczało ten katafalk. Miedzy temi posągami ſtały dwie kolumy z urnami; Kościoł czarno wybity, po ścianach herby i cyfry Krolewſkie, i wſzyſtko oświecone. Ordery i Korony Królewſkie tak jak w *Caſtrum doloris* w około trumny na taboretach rozłożone. — Sześciu officerow trzymało wartę przy trumnie, a 12. żołnierzy od gwardyi konney w zbroiach srebrnych ſtało na gradusach katafalku.

JX. *Sieſtrzencewicz* Arcy-Biſkup *Mohylowſki* celebrował Mszą S. przy wyborney muzyce. — Pod czas nabożeńſtwa tego cała parada woyſkowa dawała po trzykroć ognia z ręczney broni. — Wſzyscy Miniſtrowie dworow zagranicznych znaydowali ſię w Kościele, tudzież osoby czterech pierwszych klaſs oboiey płci. — Po południu Duchowieńſtwo śpiewało Psalmy i wolne było wniyście dla publiczności do tegoż Kościoła.

Dnia 6. Marca Arcy-Biſkup *de Litta* Nuncyusz, a dnia 7. Arcy-Biſkup *Mohylowſki* celebrował Mszą S. przy muzyce iak dnia poprzedzaiącego.

Dnia 8. Marca po ſkończoney Mszy Wielkiey przez Arcy-Biſkupa *de Litta* odprawioney z tąż uroczyſtością, iak i w dnie poprzednie, śpiewany Kondukt przez Arcy-Biſkupa *Mohylowſkiego*; przez JX. *de Girac* Biſkupa *de Rennes*; przez JX. *Roſtockiego* Metropolitę *Kijowſkiego*, X. Infułatą *Dederkę* i przez JX. *de Litta* Nuncyusza. — Po czym trumna z ciałem ś. p. Króla zanieſiona przez osoby dworu jego z ka-

tafalku do grobu w tymże Kościele ſporządzonego, i ſpuſzczona na dòł do ſklepu w drugą trumnę miedzianą do tego przygotowaną i w niey zamkniętą zoſtała. — Otwor tego grobu kamieniem nakryty, na ktòrym wyſtawiony będzie *Monument*.

z Wiednia dnia 28. *Marca.*

Gazeta naſza Dworſka donoſi z *Rzymu* pod datą 10. Marca, iż tam zupełna ſpokoyność panuie tak w ſamym mieście iak w iego okolicach. W *Rzymie* wiele osob aresztowano, Xiąże *Spinellii* monſignor *Maccaroni* ſą przytrzymani. Podobnyż los miał ſpotkać kardynała *Rinucini*, gdyby był pieszo z miaſta nie uciekł. — Z *Neapolu* przybywa teraz do *Rzymu* wielu demokratow z tamteyszych więzień wypuszczonych. — Liſty także pod d. 8. z tego miaſta pisane donoszą, iż dawny ſekretarz ſtanu kardynał *Doria*, Kardynał *Prodatarius Roverella* ròwnie iak ſławny z oświecenia i gorliwości ſwoiey do nauk Kardynał *Borgia*, Kardynałowie *Antonelli*, *Somaglia*, *Carandini* wraz z innemi znakomitemi prałatami zoſtali niespodzianie do iednego klasztoru pod aresztem zaprowadzeni, zkąd przewiezieni będą do *Civita Vecchia*. Między aresztowanemi znaydował ſię także Prałat *Crivelli*, bywszy Gubernator *Rzymſki*, który iednak otrzymał wolność pod warunkiem uſtąpienia z territorium Rzeczypospolitey. Kardynał *Vincenti*, który mieszkał w *Rieti* mieście ſwego urodzenia, aresztowany tam zoſtał i proſto do *Civita Vecchia* wywieziony. Kardynał zaś *Antici* miał złożyć ſwoią kardynalſką doſtoyność. Kardynałowie także *Rezonnico*, *Kalenti*, *Archinto*, *Gerdil*, *Livizani*, i *Altieri*, ſą zupełnie wolnemi, żadnemu iednak Kardynałowi nie pozwolono dawać paſzportu wyiechania z *Rzymu*, wyiąwszy Kardynała *Gerdil*, ktòremu ma być dane pozwolenie powròcenia do *Turinu* iako do ſwoiey oyczyzny. Kardynałowie *Caprara* i *Caraffa* uniknęli areſztu, wymknąwszy ſię pod obcemi nazwiſkami z *Rzymu* i całego territorium Rzeczypospolitey. Wielki Xiąże *Toſkańſki* wyſłał margrabiego *Manfredini* do *Sienny* dla powitania przybyłego tam Papieża i doſtarczania mu wygod, iakichby mógł żądać.

z Brünn dnia 28. *Marca.*

Wiadomości z *Semlina* pod d. 14. donoſzą, iż tam czynnie pracuią około poprawy fortyfikacyow. Kordon ma bydź powiększony do 30,000. ludzi. — Odtąd iak kroki nieprzyiacielſkie rozpoczęte zoſtały z *Baſman-Oglu*, żegluga na *Dunaiu* zupełnie ieſt ścieśnioną. Wywoz zboża z *Bannatu* ſurowo ieſt zakazanym, dla odięcia żywności buntownikom. Liſty z *Tryeſtu* pod d. 8. potwierdzaią wiadomość o przypłynieniu flotty *Francuzkiey* do *Otranta*.

z Rzymu dnia 10. *Marca*

W tych dniach przywieziony zoſtał do kommendanta *Francuzkiego* w *Rzymie* rozkaz od Dyrektoryatu Wyk: Rzpltey *Francuzkiey* wyſłania Papieża do *Portugalii*, i wywiezienia z *Rzymu* i całego territorium Rzpltey wſzyſtkich Kardynałów. Nie wiadome ieſt dokładnie mieyſce do którego maią być deportowani. Jedni utrzymuią iż do *Portugalii*, inni do *Sycylii*, inni nakoniec do wysp *Lewantſkich* należących do *Francyi*.

Tym czaſem konſulat i nowy rząd, zatrudniaią ſię z pospiechem ſwoią organizacyą. Mamy nadzieię iż w kilku dniach ogłoſzona będzie nowa Konſtytucya, nad ktòrą pracuie ſławny *Monge* wraz z trzema innemi uczonemi *Francuzkiemi*. Całe territorium Rzpltey podzielone iuż zoſtało na ośm Departamentow, i na Dyſtrykty, a po nieiakich między miaſtami ſprzeczkach, poſtanowione głowne miaſta tychże Departamentow. Nie zaſzła ieſzcze żadna decyzya, czyli *Pesaro* zoſtanie przy Rzpltey *Rzymſkiey*, czy do *Ciſalpinow* będzie wcielone. Cała ludność naſzey nowey Rzpltey ſkłada ſię z 1,600,000 oſob. Dług kraiowy wynoſi ſto milionow ſkudow. Zyczyćby przeto należało, ażeby Rzplta *Rzymſka* rozſzerzyć nieco mogła ſwoie granice ścieśnione z iedney ſtrony *Toſkanią* z drugiey Kroleſtwem *Neapolitańſkim*; miaſta *Benevent* i *Pontecorvo*, nie obięte w opiſaniu Departamentow, mogłyby ſię ſtać tym widokom dogodne.

Gwardya Obywatelſka zoſtała rozpuſzczoną; a na iey mieyſce tak w *Rzymie* iak w całym kraiu Rzpltey poſtanowiona Gwardya Narodowa, do ktòrey zapiſani będą wſzyſcy bez żadney rożnicy Obywatele maiący lat 18. do 50, od czego wyięci zoſtaną Xięża i Zakonnicy. — Dnia 18. t. m. odprawi ſię w *Rzymie* Akt Federacyi i przyſięga na Konſtytucyą Republikanſką. Na tę uroczyſtość zgromadzić ſię maią z Departamentow wſzyſcy Obywatele w poczet armii Narodowey wpiſani.

z Paryża dnia 19. *Marca.*

Traktat przymierza i handlowy między Rzecząpospolitą *Francuzką i Ciſalpińſką* zawarty, a przez obie Rady Ciała Prawodawczego potwierdzony, ieſt naſtępuiący.

Traktat Przymierza. Art: 1) Rzplta *Francuzka* uznaie Rzpltą *Ciſalpińſką*, iako mocarſtwo wolne i niepodległe, gwarantuie iey wolność, niepodległość i zniszczenie wſzelkiego Rządu, któryby ſię ſprzeciwiał teraz poſtanowionemu. Art: 2) Ma trwać na zawsze pokoy, przyiaźń i dobre porozumienie między Rzpltą *Francuzką i Ciſalpińſką*. Art: 3) Rzplta *Ciſalpińſka* obowięzuie ſię wchodzić do każdey woyny, ktòrąby Rzplta *Francuzka* prowadzić miała, gdy do tego przez Dyrektoryat teyże Rzeczypoſpoltey wezwaną zoſtanie. Zaraz po takowym wezwaniu, powinna ſiłę ſwoią zbroyną i wszyſtkie potrzeby woienne trzymać w gotowości, a za miniſteryalnym okazaniem wspomnionego wezwania, poſtawi ſię z zupełnym prawem w ſtanie woyny przeciw tym mocarſtwom, przeciw którym przeznaczone będą iey woyſka. Dopoki zaś to okazanie nie naſtąpi, będzie zawsze w ſtanie neutralności zoſtawać. Art: 4) Gdy Rzplta *Ciſalpińſka* dopraszała ſię Rzpltey *Francuzkiey* o korpus woyſka, któreby wolność iey i wewnętrzną ſpokoyność zabeſpieczyło, a przeciw wszelkiey napaści z ſtrony iey ſąſiadow zaſłaniało, przeto obie Rzplte ułożyły ſię w tym celu iak naſtępuie. Art: 5) Aż do dalszey umowy ma zoſtawać na gruncie Rzpltey *Ciſalpińſkiey*, korpus *Francuzkie* od 25,000. ludzi z całym ſwoim ſztabem generalnym, i należącemi adminiſtracyami. Korpus to ſkładać ſię będzie z 22,000. infanteryi, 2500. kawaleryi i 500. głow artylleryi. Art: 6) Na żołd i utrzymanie woyſka tego Rzplta *Ciſalpińſka* płacić będzie corocznie Rzpltey *Francuzkiey* 18. millionow, które co mieſiąc w równych ratach wchodzić będą do kaſſy iey armii. W przypadku woyny Rzplta *Ciſalpińſka* potrzebne w tey mierze wydatki zaſtąpi. Nadto wyznaczy dla tegoż woyſka wygodne mieſzkania, równie iak dla chorych. Rząd zaś *Francuzki* za wspomnioną ſummę zatrudni ſię zapłatą, ekwipowaniem, odzieżą, i utrzymaniem woyſka pomienionego, tak co ſię tycze zdrowych iak chorych osob. Art: 7) Rząd *Francuzki* mocen będzie woyſka te podług woli ſwoiey odwołać i inne na to mieysce przyſłać. Art: 8) Te woyſka rownie iak armia *Ciſalpińſka*, maią zoſtawać pod kommendą Generała *Francuzkiego*. Art, 9) Załogi *Mantuy*, *Peſchiera*, i *Ferrary*, maią ſkładać ſię zawsze przynaymniey w połowie z woyſka *Francuzkiego*. Art: 10) Rzplta *Ciſalpińſka* ma utrzymywać w wspomnionych twierdzach artylleryą w iak naylepszym ſtanie, i te zawsze na rok potrzebną żywnością opatrzyć. Atr: 11) Kiedy woyſka *Francuzkie* i *Ciſalpińſkie* w iednymże mieyscu lub ſtanowiſku znaydować ſię będą, powinny być kommenderowane przez officera *Francuzkiego*, gdy równość rangi zachodzi, a w przypadku nierówności, kommenda zoſtawać będzie przy officerze, który ma rangę naywyższą, czy on ieſt *Francuzem* czy *Ciſalpinem*. Art: 12) Rzeczpoſpolita *Francuzka* ſtosownie do umowy zawartey między G. *Buonaparte* i Dyrektoryatem *Ciſalpińſkim*, odda Rzplty *Ciſalpińſkiey* zdobytą na nieprzyiacielu artylleryą, którey taż Rzplta potrzebować będzie. Art: 13) Fortyfikacye przy *Roc d'Amſo* dla opasania pagorka *Sabiyſkiego*, których plan od inżenierow *Francuzkich* za rozkazem G. *Buonaparte* ieſt ſporządzonym, maią być niezwłocznie wyſtawione, przedſięwzięte także będą natychmiaſt roboty, około wydoſkonalenia fortec *Peſchiera i Mantuy*, równie iak około fortyfikacyow mieyſc górzyſtych w *Valeggio* i małego mieysca *Goeto*, podług planow przez G. *Buonaparte* przyiętych, a to wszyſtko koſztem Rzpltey *Ciſalpińſkiey*. Art: 14) Rzplta *Ciſalpińſka* zatrudni ſię urządzeniem ſiły ſwoiey zbroyney z *Włochow* i woyſk poſiłkowych ſkładaiącey ſię, którey liczba tak w infanteryi iako i kawaleryi co rok przez oddzielną konwencyą będzie naznaczona. Procz utrzymywania flottylli na ieziorze *Garda*, Rzplta *Ciſalpińſka* powinna będzie mieć 120 polowych armat i przeszło 60. pontonow. Art: 15) Rzplta *Ciſalpińſka* nie będzie cierpieć na gruncie ſwoim żadnego emigranta *Francuzkiego*. Każdy takowy ſchwytany ma być deportowanym na mieyſce przez Dyrektoryat *Francuzki* wyznaczone. Wzaiemnie Rzplta *Francuzka* nie będzie cierpieć na gruncie ſwoim żadnego emigranta *Ciſalpińſkiego*, a każdy takowy ſchwytany, będzie przytrzymanym do dalſzey dyspozycyi Dyrektoryatu *Ciſalpińſkiego*.

Traktat Handlowy. Art: 1.) Zadna z obu Rzpltych tak *Francuzka* iak *Cisalpińſka* nie może nigdy zakazać wprowadzania lub konsumpcyi towarow, ktòre na gruncie drugiey Rzpltey alliantki swoiey rosną, lub są fabrykowane. Art: 2.) Nie może także żadna z obu Rzpltych zakazywać wywozu własnych produktòw surowych albo w manufakturach swoich przerobionych, ktòre do drugiey Rzepltey alliantki swoiey są przeznaczone, wyiąwszy iedynie zakaz na nieiaki czas wywozu zboża lub mąki, z przyczyny braku żywności, albo gdy podobny zakaz będzie przedſiewzięty z powszechnego układu przeciw wszyſtkim narodom. Art: 3. i 4.) W przypadku gdyby iedna z Rzpltych uznała potrzebę nałożenia cła na niektòre produkta surowe lub fabrykowane drugiey Rzpltey alliantki swoiey, takowe nie będzie mogło 6ty procent przechodzić. Aż do pokoiu generalnego wſzyſtkie opłaty do połowy zmnieyszone bydź maią, gdy furmani przywożący też towary są *Francuzami* lub *Cisalpinami*, albo kiedy ekwipaż okrętu na ktòrym takowe znayduią ſię towary przynaymniey z trzeciey części *Francuzow* lub *Cisalpinow* ſkładać ſię będzie. Art: 5.) Po zawartym pokoiu generalnym produkta surowe i fabrykowane Rzpltey *Cisalpińſkiey* nie będą mogły być inaczey do portow *Francuzkich* wprowadzane, iak na okrętach *Cisalpińſkich* lub *Francuzkich*. Toż samo ma ſię rozumieć o produktach i towarach *Francuzkich*, ktòre wodą do kraiow Rzpltey *Cisalpińſkiey* wprowadzone będą. Okręty wszyſtkich Narodow są w tey mierze wyłączone, a to pod karą konfiſkaty okrętow i całego ich ładunku, tudzież pod karą pieniężną 3000. liwrow na właścicielow i agentow okrętow, tudziez na Kapitanow włożoną. Art: 6. 7. i 8.) Obie Rzplte ſtarać ſię będą u Mocarſtw przedzielaiących ich kraie, o otrzymanie dla wspolnego ich handlu zmnieyszenia cła na *transito* przechodzących towarow. Art: 9.) Będzie założona poczta konna i wozowa na drodze z *Medyolanu* do *Paryża*. Droga dla niey ma być przeznaczona przez *Walezyą* i kray *Wodzki* na *Lauzannę*, taż sama, ktòra dawniey przed pokoiem roku 1748. była używana. Koszta na uſtanowienie tey poczty podeymą obie Rzplte, każda na swoim gruncie, wspòlnie zaś przyłożą ſię do nakłonienia Rzpltey *Szwaycarſkiey*, aby ròwnie na gruncie swoim podobnąz pocztę założyła. Art: 10.) Dyrektoryat *Francuzki* uczyni wdanie ſię swoie do Mocarſtw *barbaryiſkich*, aby bandera *Cisalpińſka* w ròwnym poważaniu u Korsarzow była iak teraz *Francuzka*. — (*Tu naſtępuią podpisy.*)

Z kraiow *Tureckich* donoſzą naſtępuiącą wiadomość. — Ambaſſador *Angielſki* w *Konſtantynopolu* żądał i otrzymał od Porty Ferman, który tę tylko zdobycz uznawał za ſprawiedliwą, ktòra ſię znaydowała pod rozwiniętemi żaglami, i o trzy mile od lądu. W kilka mieſięcy po ogłoſzeniu tego Fermanu, we wſzyſtkich zdarzeniach przez nas ſzanowanego, Fregata *Francuzka Sybilla*, i trzy inne kupieckie ſtatki przez nią eſkortowane, przymuſzone były dla złych wiatrow schronić ſię do Portu *Miconi*. — W trzy dni potym okręt *Angielſki Rodney* przybliżył ſię do *Sybilli*, i wezwał kommendanta *Francuzkiego Rondeau* do poddania ſię. Ten odwołuie ſię do świętości Praw Narodow, pod których zaſłoną mniema ſię bydź beſpiecznym w neutralnym porcie. Wſzyſcy znacznieyſi mieſzkańce toż ſamo oświadczyli. *Anglik* nieſłucha żadnych przełożeń. *podday ſię* woła, *lub cię ſpalę*. Ob: *Rondeau* żąda tylko czaſu odięcia kotwicy, dla wydania mu mimo nierowności ſił wſtępney bitwy, kommendant *Angielſki* nieſłuchaiąc tego, daie ognia z całey artylleryi, która odbiera życie 50 *Francuzom*, uſzkadza ieden meczet i wywraca kilka domow. Po nayuporczywſzey przez pułtory godziny bitwie, pawilon *Francuzki* zaięty, a przez niesłychane praw woiennych zgwałcenie, ogień *Anglikow* dopiero w kwandrans potym uſtaie. Reſzta pozoſtałych *Francuzow* rzuca ſię w morze, i ſzuka schronienia na lądzie; Fregatę i trzy ſtatki zaprowadzono do *Anglii*. — Przez to wiarołomſtwo Oyczyzna traci 83 walecznych marynarzow; Rzplta iedną z naypięknieyſzych ſwoich fregat, a 20 familii intereſſowanych do ładunku tych trzech ſtatkow zruynowanemi zoſtało.

W *Nantes* podług świeżego obrachunku znayduie ſię 74 uzbroionych ſtatkow korſarſkich; ci przyprowadzili iuż 67 zdobyczy, których ſzacunek do 30 milionow wynoſi.

Dnia onegdayſzego na placu *Vincennes* czyniono doświadczenie racow fosforycznych wynalazku Ob: *Chevalier*. O 300 ſążni od mieyſca z którego wypuſzczano race, rozwieſzony był żagiel który od 20. wyſtrzałow zoſtał nietknięty, od kilku był przeſzyty, niektòre nakoniec w nim utkwiły, natychmiaſt ogień w iednym momencie ſię zaiął i ſtrawił cały żagiel. Gdy zważamy iż okręt podaie temu ogniowi fosforycznemu żywioł z kilku żaglow i wielkiey liczby lin i innych rzeczy napuſzczanych ſmołą, i że na ten okręt można razem kilkaſet podobnych rac wyrzucić, łatwo ſię przekonamy, iż to przedſiewzięcie może uczynić ſtraszliwe w flocie nieprzyiacielſkiey ſkutki.

Dyrektoryat Wyk: wydał dnia 23. Ventos (13. Marca) rezolucyą ſtanowiącą iż wſzyſcy jeńcy woienni *Angielſcy* bez względu na ſtopnie zoſtaną wzięci do więzienia, i rownie traktowani iak jeńcy *Francuſcy* znayduiący ſię w *Anglii*. To poſtępowanie poty trwać będzie, póki rząd *Angielſki* nie powroci do prawideł zgodnych z prawami Narodow, i niepoſtąpi z jeńcami *Francuzkiemi* w ſpoſob używany przez oświecone Narody. — Znieſione ſą wſzelkie zaręczenia, a Dyrektoryat Wykon: zachowuie ſobie oſtadzać los jeńcow, ktòrzy na to przez ſwoie poſtępki zaſłużą.

Dnia wczorayſzego odprawiła ſię publiczna audyencya Dyrektoryatu, na którey zdobyte ſztandary *Szwaycarſkie* oddawane mu były. Wybrani z pomiędzy obrońcow oyczyzny ſtarcy, nieśli te znaki zwycięzkie. Szefowie brygad *Suchet* i *Ruby* którzy ſztandary te przywiezli, byli Dyrektoryatowi przez miniſtra woiennego prezentowani, który z tego powodu naſtępuiącą miał mowę „

Obywatele Dyrektorowie! Po tylu odnieſionych zwycięſtwach imie *Francuzkie* zdawało ſię iuż być doſtatecznie ſławą naſycone, a iednak nowe pole dla niego do zbierania laurów otworzone zoſtało. Oligarchia nieumieiąca korzyſtać z nauki przykładu, odważyła ſię ściągnąć na ſiebie piorun zemſty wielkiego narodu. Ludu Szwaycarſki, ludu godny ſzacunku *Francuzow*, który byłeś przyiacielem iego, i ieſzcze nim ieſteś, iakimże omamieniem dałeś ſię w błąd wciągnąć przez ſwoich wielowładnych rządzców. Przodkowie twoi przelewali krew, dla odzyſkania praw twoich, ale patrycyat wznioſſzy ſię w potęgę, przywłaszczył prawa twoie; a wolność zniſzczył. Krew twoia płynęła dla przedłużenia tey ochydney niewoli! Dziś ta krew ſpada na odwrot na was obłudni oligarchowie, ſpadnie wkrotce na ciebie rządzie *Angielſki*. W *Bern*, *Solothurn* i *Freyburgu* powiewa iuż z troykolorową banderą *palladium* wolności. Waleczni woiownicy pod dowodztwem *Bruna* i *Schauenburga* z ſzybkością błyſkawicy pokonali wſzelkie zawady, a tam gdzie iuż więcey nie było nieprzyiaciela do pokonania, przyiażną dłoń podali ludowi. — Szef brygady *Ruby* w mowie ſwoiey wyraził: iż część armii *Reńſkiey*, która dawniey pod *Weiſſenburgiem* i w czaſie przechodu przez rzekę *Lech* i *Ren* laury zyſkała, teraz pod Gen: *Schauenbourg* z ogólney liczby 29. ſztandarow zabranych na *Szwaycarach* ſama 16. zdobyła. Ani ſtoſy lodow, ani ogromne śniegi, ani zaślepiony zapał obłąkanego tłumu, nic nie wſtrzymało zapędu woyſk naſzych, których cała waleczność obrocona była na rozbroienie ludu, który oligarchia w bład wprowadziła. — Poczym Szef brygady *Suchet* równie iak Gen: *Ruby* imieniem woyſk przyſięgli zemſtę dla rządu *Angielſkiego*. — Prezydent Dyrektoryatu Ob: *Merlin*, odpowiedział w naſtępuiącey mowie, „ W tym momencie kiedy ſię zbliżamy do chwili obchodzenia wſpaniałey uroczyſtości ſamowładności ludu, zwycięztwo ſkłada w tey ſali chwalebne znaki oſwobodzenia ſzlachetnego narodu. Rzeplita *Francuzka* kocha pokoy, zyczy go ſobie iako naydzielnieyſzy ſrzodek do przyśpieſzenia wzroſtu naukom, i dla uſtalenia ſzczęścia w właſnym ſwym łonie; życzy go ſobie, gdyż zbawienne owoce pokoiu, tym łepiey przyimą ſię na gruncie wolności. Wreſzcie, iakiż wſpolny związek otwartość Republikanſka mogla kiedy ſkleić z zwodnicza oligarchią. W ſzanowney oyczyznie *Wilhelma Tella* były knowane nayhanieybnieyſze ſpiſki przeciw odrodzeniu naſzemu. Z wierzcholka gór które zdaią ſię bydź oſtatnim wolnych ludzi ſchronieniem, oligarchowie wypuſzczali ku nam ſwoich fanatycznych emiſſaryuſzow, uzbraiaiąc lud przeciw właſnemu intereſſowi. Obywatele *Szwaycarscy*! ty dobry, otwarty, i ſzlachetny ludu, podnieś ſię do wyſokiego ſwego przeznaczenia, które cię czeka. Piękny wiek *Wilhelma Tella* zacznie ſię znowu dla ciebie, a ſzczeście twoie zewnątrz i wewnątrz rozlegleyſzym ſię ſtanie. A wy waleczni woiownicy, macie ieſzcze iednego do zwalczenia nieprzyiaciela. który pokonany w bitwach, całe ſwoie nadzieie pokłada w intrygach. Szlachetni żołnierze, zbliża ſię chwila w którey bieg czynności iego wſtrzymacie, w ktorey będziecie od niego domagać ſię rachunku z krwi i łzów przez niego wylanych. Te ieſzcze dla was gotuią ſię prace, które pałacie z gorliwośią dopełnić, tam was czeka oſtatnie zwycięztwo, i żadnego nie ma człowieka wolnego, któryby na wſpomnienie iego, nie czuł biiące z radości ſerce ſwoie, i któryby wam poprzedniczo nie złożył dzięków w imie ludzkości „ Po ſkończoney mowie, Prezydent *Merlin* dał obu ſzęfom brygad pocałowanie braterſkie, które iak wyraził, radby był dać wſzyſtkim ich wſpołkollegom woyny, a każdemu z Generałow ofiarował parę piſtoletów.

Dyrek: nieuznał Pana Barona *de Stael* w nowym iego charakterze pełnomocnego Kommiſſarza Króla *Szwedzkiego*. Zyczy go mieć u ſiebie w charakterze Miniſtra pierwszey lub drugiey rangi. — Trzewik Papieża który pod czas audyencyi całowano, ieſt teraz tu przywiezionym. — Wylądowanie do *Anglii* ma być w 6ciu tygodniach a naydaley w ośmiu przedſiewzięte. G. *Buonaparte* miał zapewnić o szcześliwym tey wyprawy ſkutku byle natura cokolwiek do niego przyłożyć ſię chciała. Przeszło 500. batow kanonierſkich ma być w tey wyprawie użytych.

Między nowemi deputowanemi z Rzeczypospolitey *Helwechiey*, którzy Dyrektoryatowi prezentowanemi być maią, znayduie ſię Kapitan *Zeltner* z *Solothurn*, który w czaſie podroży *Buonaparte*, z armat ogniadać kazał, i dla tego do więzienia był wtrąconym. — Slawne niedźwiedzie *Berneńſkie* są iuż w drodze do *Paryża*, i będą złożone w museum hiſtoryi naturalney. — *Barrere* wydał teraz nowe dzieło we 2ch tomach pod tytułem: *Wolność morza, czyli zdarta maſka rządu Angielſkiego*. Dzieło to przyozdobione ieſt mappą kuli ziemſkiey, na którey wszyſtkie kraie panowaniem i przemocą *Anglikow* uciśnione, czerwonym kolorém są oznaczone.

Dyrektoryat wydał wyrok, aby osoby będące w ſłużbie *Auſtryackiey*, które na mocy traktatu w *Campo Formio*, przybyły za paszportami do departamentow dawne *Belgium* obeymuiących, a na liście emigrantow znayduią ſię, we 24. godziń z wspomnionych okolic wyiechali. — Niektóre dzienniki mówi *Poultier*, obiecuią wielkie odmiany, które w *Hiſzpanij* naſtąpić maią, i w lada moment okażą ſię. Przepowiadaią one bliſką rewolucyą, na którey czele ſam Król ma ſię poſtawić; zwołuie teraz wszyſtkie ſtany państwa, i ſam poda proiekt potrzebney reformy. Hr: *Cabarrus* ieſt przywołany do miniſterium ſkarbowego, a Xiąże pokoiu obeymie ambaſſadę w *Paryżu*. Rzeczą ieſt pewną, że w *Madrycie* wkrotce okażą ſię tak wielkie wypadki, że zadziwią nie tylko ſamą *Hiſzpanią*, ale całą *Europę*. — Dyrektoryat wydał teraz wyrok zamknięcia wielu cyrkulow konſtytucyinych, które tak daleko posunely bezprawia ſwoie, iż ſię wdawały nawet w korrespondencyą z niektóremi obcemi mocarſtwy. — Kommiſſyą wyznaczoną do zrobienia opisu wszyſtkich zwycięztw woyſk naszych od początku Rewolucyi, ſkładać będą OOb: *Buonaparte*, *Jean Debry*, *Jourdan*, *Chenier*, *Portes*, *Frecheville* i *Savary*.

Flotta *Francuzka* przeznaczona z *Corſu* do *Sycylii*, ſkłada ſię z 32. okrętow i zaięła iak ſłychać porty *Meſſina*, *Syracuza* i *Trexani*. — Wczoray iako w dzień S. *Patriks* patrona *Irlandzkiego*, bawiący tu *Irlandczykowie*, odprawili uroczyſtość. Generał *Kilmaine* który dowodzić bedzie śrzodkiem armii naszey *Angielſkiey*, a który ieſt także *Irlandczyk*, wraz z Tomaszem *Payne* byli przytomnemi tey uroczyſtości. Spełniano zdrowie Rzpltey *Irlandzkiey*, a po ſkończonym ſtole G. *Kilmaine* odiechał do armii. Irlandczyk *Napper Tandy* był prezydentem tey uroczyſtości, a obok niego ſiedzieli Generał *Kilmaine* i Tomasz *Payne*. — Konsulowie *Rzymscy* piſali liſt do Generała *Berthier* pod dniem 23. Lutego w treści: Iż żałuią bardzo iego oddalenia, wychwalaią przytym iego pomiarkowanie, mądrość, i tę szybkość, z którą iednego dnia wſzyſtko to do ſkutku przyprowadził, co było oczekiwaniem wielu wiekow. Cieszy ich tylko ta pewność, iż przeznaczony ieſt do operacyow, które są ieszcze ważnieyszemi.

z Madrytu dnia 7. Marca.

Dowiaduiemy ſię z przyſłanych do *Lizbony* donieſień, iż wielka wyprawa którą *Anglicy* mieli zamiar przedſiewziąść przeciw *Manilli*, i która iuż była wypłynęła od brzegow *Bengalu* i *Koromandelu*, zupełnie ſię nieudała. Naylepiey nam w tym zdarzeniu uſłużyły żywioły. Eſkadra *Angielſka* z wielką liczbą ſtatkow wiozących woyſka, i wszelkie do tego ogromnego przedſiewzięcia potrzeby, ſpotkaną była od tak okropney burzy, iż utraciła cztery liniowe okręty i wielką część ſprzętow woiennych. Strata *Anglikow* wynoſi do 12 milionow liwrow. To zdarzenie wielką tu ſprawiło radość, i ugruntowało ſpokoyność naſzą o los wyſp *Filippińſkich*.

z Florencyi dnia 6. Marca.

Głoszą tu, iż Król *Neapolitańſki* publicznie zapytał ſię ludu ſwego, czy ieſt kontent z iego panowania, i czy za nim obſtawać będzie. Radził przy tym, aby w maſsie powſtał, i cały zatrudnił ſię obroną kraiu. Lud zaś oświadczył, iż gotow ieſt przelać krew za osobę Króla.

Od Granic Włoſkich d. 11. Marca.

Widać tu wiele poruszenia w woyſku *Francuzkim*, mówią, iż korpus od 18,000. ludzi ma ſię zebrać w okolicy *Mantuy*, Mamy powod do wierzenia, iż uformowanie nowey Rzpltey *Rzymſkiey* nie zgodne z pokoiem w *Campo Formio* zawartym, pociągnie za ſobą wielkie odmiany we *Włoſzech*. Mówią także, iż przeiętą zoſtała korrespondencya dworu *Turyńſkiego*, którey odkrycie ważne sprowadzić może ſkutki, i że zaięcie *Wenecyi* ieſt tylko tymczasowe. — Korpus iedno *Francuzkie* wyszło z *Rzymu* dla obięcia *Benevento*, którego mieſzkańcy iuż ſię nie podległemi ogłoſili. Rozſiane pogłoſki, iakoby część Rzpltey *Ciſalpińſkiey* miała przypaść obcemu mocarſtwu, Dyrektoryat tamteyszy przez urzędową proklamacyą za fałszywe podał.

Liſty z *Bolonij* donoszą iakoby G. *Berthier* z nagłych powodow nazad do *Medyolanu* był przywołanym, i że w całym woyſku *Francuzkim* we *Włoſzech* ſtoiącym, widać znaczne poruszenia.

z Lizbony dnia 27. Lutego

Zawczoray admirał S. *Vincent* z 11. liniowemi okrętami i 3. fregatami przypłynął do naszego portu, zoſtawiwszy przy *Cadix* 10. okrętow liniowych pod kommendą Vice-Admirała *Parker*.

z Raſtad dnia 22. Marca.

Miniſtrowie Rzpltey *Francuzkiey* podali Hrabiemu *de Metternich* naſtępuiącą notę pod d. 28. Ventos (18. Marca.)

Nizey podpisani Miniſtrowie Pełnomocni Rzeczypospolitey *Francuzkiey* odebrali dwie Noty Hr: *de Metternich* Miniſtra Pełnomocnego Cesarza Jmci pod dniem 25. i 27. Ventos (15. i 17. Marca) wraz z przyłączonemi kopiami liſtow Gen: Lieutenanta Barona *de Staader*, Pułkownika *Faber*, i Gen: Kom: *Hatry*. Poſłali te piſma ſwemu rządowi, i korzyſtaią z tego zdarzenia, ażeby nakłonić Hr. *de Metternich* i Deputacyą Rzeszy do przyſpieszenia ile tylko będzie w ich mocy, ſzczęśliwey chwili, w którey zawarcie pokoiu przetnie wszelkie do wzaiemnych użaleń powody.

(podpisano) Treilhard, Bonnier.

W ciągu dalszey korrespondencyi o wydanie fortecy *Erenbreitſteinu* Generał *Goullu* pisał do P. *de Faber* kommendanta *Erenbreitſteinu* liſt naſtępuiący:

w Główney kwaterze de Vallendar dnia 22. Ventos (12. Marca) Roku 6go.

Ktokolwiek zaſtanowi ſię nad WP. użalaniami, uzna ie za sprawiedliwe, i bez wątpienia na pierwsze spoyrzenie, szalę ſłuſzności na ich ſtronę przeważy; lecz gdy pozna sposoby które w moiey odpowiedzi okażę, zniknie omamienie, a prawda wyidzie z pod ciemney zaſłony, którą dotąd była okryta.

Nie będę zaprzeczał tymczasowey konwencyi zawartey z twoim poprzednikiem Baronem *de Sechtern*. Rzecz ieſt pewna, iż wszyſtkie przytoczone artykuły procz opatrzenia żywnością *Thal*, były w niey umowiono. Akt ten był warunkowy; zawartym zoſtał z kommendantem woyſk Króla Jmci *Czeſkiego* i *Węgierſkiego*, który sprawę swoią od sprawy Rzeszy oddzielił. Uſtały iuż pobudki tego aktu, i chcąc go nawet uſkutecznić, byłoby niepodobieńſtwem, ażeby żywienie woyſka iakie dziś pod WPana kommenda zoſtaie, mogło być uſkutecznione.

Czytaiąc z uwagą umowę na którey WPan zasadzasz swoie pretensye, zobaczysz w niey, iż z przyczyny wyraźnego dodatku, nie może być utrzymana, tylko za zezwoleniem naszych Generałow kommenderuiących, którzy na ten czas kierowali armiami Auſtryackiemi i Republikanſkiemi.

Dziś Gen: *Werneck* znayduie ſię na territorium właſnego Monarchy. Gen: *Hoche* iuż nie żyie. Ta uwaga ieſt doſyć oczewiſta, i niſzcząca wſzelkie prywatne i w nagłych razach zawarte umowy. Rząd nie mogł ich potwierdzić, gdyż nigdy o nich wyraźnie nie był uwiadomiony. Przypuſzczaiąc nawet iż mu były donieſione, mogłby był tylko uczynić potrzebne do okoliczności odmiany. To krotkie wyobrażenie, może ſłużyć za odpowiedź na liſt WPana wczorayſzy. Jeżeli WPanu nie ieſt dogodnym, da mu przynaymniey poznać moie przyczyny wſtrzymywania lub zawieſzania Aktu, który tymczasowo poſtanowił wolne przeyście od iednego do drugiego brzegu.

Mam honor donieść WPanu iż wſzelka zewnętrzna kommunikacya ieſt zabroniona, tak mieſzkańcom *Thal*, iako też garnizonowi pod WP. kommendą zoſtaiącemu.

Wprowadzanie żywności rownież zabronionym zoſtanie, póki Gen: kommenderuiący armią Rzeſzy nieuczyni z Gen: *Hatry* pewnych układow. Gdy o nich zoſtanę uwiadomiony, pośpieſzę z ich uſkutecznieniem etc. (podpisano) Goullu.

Dnia 23. Marca:

Nota powtórna Miniſtrom Pełnomocnym Rzeczypospolitey *Francuzkiey* przez Hr: *de Metternich* podana.

Miniſtrowie Pełnomocni Rzpltey *Francuzkiey* widzieli w oſtatniey Nocie niżey podpisanego, iak daleko G. *Hatry* pozwolił ſobie przeciwko fortecy *Ehrenbreitſtein*, mimo trwaiącego zawieszenia broni i wyraźnych konwencyi. Dziś niżey podpisany dowiedział ſię, iż kommendant fortecy nieodebrał nawet żadney odpowiedzi na uczynione w tey mierze przełożenia Generałowi Brygady *Goullu*, kommenderuiącemu oblężeniem.

Niżey podpisany oczekuie ieszcze odpowiedzi na wszyſtkie przełożenia, które do tego czasu podawał Miniſtrom pełnomocnym Rzpltey *Francuzkiey*, ſtosownie do dotrzymania armiſticium. Spodziewa ſię z pewnością, iż ta odpowiedź będzie dana, i że znaydą ſposob przywrócenia rzeczy do pierwszego ſtanu przez przyłożenie ſię, ażeby wszelkie zamiary przeciw fortecy *Ehrenbreitſteinu*, i to wszyſtko co może trwaiące naruszać umowy, zaniechanym zoſtało. Jakieżkolwiek ſą Miniſtrow *Francuzkich* w tey okoliczności inſtrukcye, niżey podpiſany na zą-

danie Deputacyi Rzeszy, uprasza ich iak nayusilniey, ażeby mu rychłe w tey mierze podali oświadczenie. Ponawia Ministrom Pełnomocnym Rzpltey *Francuzkiey* zapewnienie wysokiego swoiego szacunku.

(podpisano) Hr: Metternich.

Dnia 24. Marca.

Jest iuż rzeczą pewną, iż G. *Buonaparte* nie powróci do *Rastad*. Odwołał iuż z tamtąd swego sekretarza i swego adjutanta OOb. *Perret* i *Valette*.

Od granic Szwaycarskich d. 21. Marca.

Wraca się powoli spokoyność do tych części *Szwaycaryi*, które były teatrem woyny. Woyska *Francuzkie* zachowuią dokładną karność. Zołnierze którzy się dopuścili iakiego gwałtu, natychmiast rozstrzelani zostali. Większa część Kantonow wysłała deputowanych do Generała kommenderuiącego woyskiem *Francuzkim*, dla doniesienia mu, iż są gotowe przystąpić do postanowienia nowey formy rządu, stosownie do życzeń Dyrektoryatu. Zapewnienie iż niedoświadczą żadnego podziału, zdaie się mieć wielę wpływu do tego ich przedsięwzięcia. Ta skłonność każe się spodziewać, iż wkrótce z całey *Szwaycaryi* iedna i nierozdzielna utworzona będzie Rzeczpospolita. Już każdy kanton wszelkie do tego czyni przygotowania. Rząd tymczasowy kantonu *Zurich* przywołał wszystkie osoby, które od kilku tygodni oddaliły się z przyczyny zamieszania.

z Worms dnia 15. Marca.

Baron *de Deel* minister konferencyiny Elektora deportowanym został z *Moguncyi* na drugi brzeg *Renu*. Wiadomo iest iż Baron *de Bibra*, który podpisał kapitulacyą cywilną *Moguncyi*, wkrotce po weyściu *Francuzow* do tey twierdzy, rownegoż doświadczył losu.

Od granic Rossyiskich d. 8. Marca.

Imperator zakazał wprowadzania w państwa *Rossyiskie* wszelkich drukowanych katalogow, któreby nie przeszły przez cenzurę. Nikt iuż nie może ogłaszać i rozdawać katalogow xiążek przez cenzurę nie potwierdzonych.

P U B L I C A N D U M.

Es soll die Lieferung der zur Verpflegüng vor 4. Esquadrons Husaren Regiment v. Leduvarg erforderlichen Fourage sowohl während der diesjährigen Cantonirung bey Błonie mit 148. Winspel 22. Scheffel 6. Metzen Hafer, 831. Centner 74. Pfund Heu, und 85, Schock 47. Gebund 2. Pfund Stroh als auch waehrend der Revue bey Warschau mit 20. Winspel 18. Scheffel 12 Metzen Hafer, 116. Centner 8. Pfund Heu, und 11, Schock 58. Bund 4. Pfund Stroh den 13ten dieses Monats Vormittags um 11. Uhr auf dem Rathause zu Błonie Coram Commissario, Cammer Assessor Reichardt an den mindestfordernden verdungen werden. Lieferung Lustige Können sich also ingedachtem Termino einfinden, der mindest fordernde bey gehoerig nach zuweisender Sicherheit den Zuschlag gewärtigen. — Warschau 4ten Aprill 1798.

Liwerunek dla opatrzenia potrzebnym Furażem czterech eskadronow Huzarow regimentu Lediwarg tak w czasie tego-rocznego kantonowania pod Błoniem, wynoszącym 148. Winsplow 22. Korcy 6. miar Owsa, 831. Centnarow, 74. Funtow Siana i 85. Kop 47. Snopow 2. Funty Słomy, iako też i pod czas Rewii pod Warszawą 20. Winsplow 18. Korcy 12. miar Owsa, 116. Centnarow 8. Funtow Siana i 11. Kop 58. Snopow 4. Funty Słomy ma być dnia 13. tego miesiąca przed południem o godzinie 11. na Ratuszu Błońskim w przytomności Kommissarza Assessora Kamery Reichardta mniey żądaiącemu zalicytowany. Życzący więc takowego liwerunku, maią się stawić na wyznaczony termin, naymniey zaś żądaiący, pewnym być może przy okazaniu należytey kaucyi, takowy liwerunek otrzymać. — w Warszawie dnia 4. Kwietnia 1798.

J. K. Mci Pruss Południowych Woyskowa i Ekonomiczna Kamera-

de Hoym. de Goldbeck. Helwing.

Podłog rozkazu Prześ: Kamery Królewskiey Woyskowey i Ekonomiczney wszystkie dobra do intendencyow Królewskich należące, przez publiczną licytacyą w possessyą dzierzawną na trzy ciągle po sobie idące lata, to iest od 1. Czerwca r. b. aż do ostatniego Maja 1802. puszczane być maią. — Dla intendentury Łomżyńskiey naznaczony iest termin w Łomnach we Dworze na dzień 11. i 12 Kwietnia o godz: 7. z rana. — Osoby zatym życzące sobie dobra w dzierzawną possessyą puszczać się maiące, uwiadomiaią się, ażeby na termin i mieysce wyrażone przybyły, końcem podania swych propozycyi i przepatrzenia się przed terminem w anszlagach i zainformowania się o kondycyach. — Dan w Warszawie dnia 30. Marca 1798. — *J. K. Mci Kommissya do zalicytowania Dobr Domanialnych wyznaczona.*

Podług rozkazu Prześ: Kamery Król: Woysk: i Ekon: wszystkie dobra do intendencyow Królewskich należące, przez publiczną licytacyą w possessyą dzierzawną na trzy ciągle po sobie idące lata, to iest od 1. Czerwca r. b. aż do ostatniego Maja 1802. puszczane być maią. — 1. Dla intendentury *Piaseczyńskiey* nazuaczony iest termin na dzień 18. i 19. Kwietnia r. b. o godz: 7. zrana w Mieście *Piasecznie*. — 2.) Dla Intendentury *Wareckiey* na dzień 20. i 21. Kwietnia we wsi *Wola Chynowska* o godzinie 7. zrana. — 3.) Dla intendentury *Tarczyńskiey* termin na dzień 24. i 25. Kwietnia we wsi *Skuły* o godz: 7. zrana. — Osoby zatym życzące sobie dobra w dzierzawną possessyą puszczać się maiące, uwiadomiaią się, ażeby na termin i mieysce wyrażone przybyły, końcem podania swych propozycyi i przepatrzenia się przed terminem w anszlagach i zainformowaniu się o kondycyach. Dan w Warszawie d. 30. Marca 1798. — *J. K. Mci Kommissya do zalicytowania dóbr Dominialnych wyznaczona.*

Podług rozkazu Prz: Kam: Król: Woysk: i Ekon: wszystkie Dobra do Intendencyow Król: należące, przez publiczną Licytacyą w possessyą Dzierżawną na trzy ciągle po sobie idące lata, to iest od 1. Czerw: r. b. aż do ostatniego Maia 1802. puszczane być maią. — Dla Intendentury *Łowickiey* Termin na dzień 25. 26. i 27. Kwietnia r. b. na godzinę 7. z rana w Folwarku *Łowickim*. — Osoby zatym życzące sobie Dobra w dzierżawną possessyą puszczać się maiące. uwiadomiaią się, ażeby na terminie i mieysce wyrażone przybyły, końcem podania swych propozycyi i przepatrzenia stę przed terminem w anszlagach i zainformowania się o kondycyach. — Dan w Warszawie d. 30. Mar: 1798. — *J. K. Mci Kommissya do zalicytowania Dóbr Domanialnych wyznaczona.*

Dzierżawy do Intendeutury Miechowieckiey należące, maią być od ręki wypuszczone w Aręde na lat trzy od S. Jana roku bieżącego, do czego następuiące oznaczaią się termina: to iest: do Dzierżawy — 1). Miechowiec 2). Złotey; 3). Probostwa i Wsi Głuchowa. 4). Woytostwa Głuchowskiego, na d. 19. *Kwietnia*; zaś do Dzierżaw. 1.) Słupi, 2.) Przybyszyc, 3.) Rozworzyna, 4.) Jasieńca na dzień 21. *Kwietnia*; do Dzierżaw zaś: 1). Probostwa Jeżczowskiego; 2). Starostwa Rawskiego. 3). Woytostwa Rawskiego, i Pukinina na dzień 23. *Kwietnia*. Życzący sobie zatym takowey Dzierżawy, maią się znaydować w dniach wyżey wyrażonych z rana o godzinie 8. w Starostwie Rawskim: gdzie Termina te maią być odprawione: przy tym zaś maią być pewnemi, iż *Kontrakty* Arędowne niezwłocznie z niemi ułożone, i do approbacyi J. K. Mci Prusko-Południowey Woienno-Ekonomiczney Kamery Warszawsk: oddane zostaną, o warunkach zaś Dzierżawy można zyskać dokładnieyszą informacyą od Intendenta Ekonomicznego w Miechowicach. — Dan w Miechowicah d. 28. Marca 1798. — Kommiss: do zadzierżawienia Dòbr do Intendentury Miechowieckiey należących wyznaczona.

Z rozkazu Prześw: Woienno-Ekonomi: Kamery Warszawskiey Dobra Królewskie w Intendenturze Kapinoskiey leżące, tak na Klucze iakoli też poiedyńczo od dnia 1. Czerwca r. b. przez 3. po sobie następuiące lata w 3letnią Dzierżawę, a to ad ultimam Mai 1801.. Ludziom pewnym i na gospodarstwie się znaiącym publicznie puszczane być maią. Chcącym Dzinrżawy iakiey nabyć oznaymuie się ninieyszym Obwieszczeniem, d. 18. i 19. Miesiąca bieżącego, w Kapinosie w pomieszkaniu Intendenta stawić się, gdzie o godzinie 7. z rana Licytacya się zacznie, podawaiący się na takowe Dzierżawy, tłomaczenia swe publicznie oświadczyć, które ieżeli do przyięcia godnemi uznane będą, doyścia do Dzierżawy, iednakże salva approbatione Kamery spodziewać się mogą. — Wyszczegulnienia Intraty Dobr wspomnionych życzący trzymać Dzierżawy, każdego czasu u Intendenta przeczytać mogą. — W Kapinosie d. 3. Kwietnia 1798. R.

Na rozkaz naywyższy Królewski w czasie znastępuiącemi wpołożeniu intendenturze Łęczyckiey znayduiącemi folwarkami, które ieszcze z aprobacyą w arędę puszczone nie są, iako to:

1mo. *w Amcie Łęczyckim*. Lubin, Czyrchow, Kozuby. 2,) *w Amcie Ekonomicznym Chełmnie* Chełmno Latorost, Grzegorzew, Bogusinek, Dombie, Słupecko, Smarżew. 3.) *w Amcie Ekonomicznym Kłodawie*. Kłodawa, Rąby, Ostrowki, i Sołtystwo, Rdutow, Godczalski, Luboradz, Nykolayki.

Dzierżawy regułować, i częścią od tey do tego dzieła naznaczoney Kommissyi sądowe kontrakty, aż do naywyższey approbacyi zamykać się maią, częścią też ieżeli qualifikacya teraźnieyszych Dzierżaw żądaiących za potrzebną uczyni, maią nowe układy alboli licytacye kiedy by się więcey kandydatow do iednego, czyli do tego samego folwarku znalazło odbyte być maią. Termina do tego są na dzień 23go. 24. 25. Kwietnia w Amcie Ekonomicznym Kłodawie iako w śrzodku Intendenturow naznaczone, w których także dniach każdy się tak teraźnieyszy Dzierżawca chcący, iako i inszy, który się do Dzierżawy qualifikuie znaydować, i pookoliczności postępowania się spodziewać; przyczym się każdemu do wiadomości podaie, iż za umyślnym naywyższym Rozkazem do tych Dzierżaw żaden uiedopuszczony będzie, który ie tylko przez nierząd iaki, czyli z inszych niezgłoszonych względow żąda, albo od których obawiać się trzeba, żeby miasto, dobra Królewskie w dobrym polepszeniu utrzymywali, oni ieszcze więcey zniszczyli. Maiący chęć do trzymania Dzierżaw, którzy się z tych dwóch punktow wyłuszczaią, mogą tey Licytacyi być przytomni, i na których reflektowano będzie, owszem którzy bez sposobu do życia się znayduią i do trzymania Dobr zdatni lubiści są. — Duia 18. Marca 1798. R.

Z woli Prześ: Kamery Woyskowey i Ekonomiczney Pruss Południowych *Warszawskiey*, maią być różne Królewskie i Duchowne dobra w Ziemi *Gostyńskiey* od S. Troycy r. b. na trzy lata w dzierżawę puszczane tym osobem, które do tych czas dzierżawy trzymali, i okaże się że byli dobremi gospodarzami; którzy przyzwoitą kaucyą złożą, i własnego inwentarza podług potrzeby na grunt przyprowadzą. — Dla takich żądaiących, wyznaczaią się termina: na 18. 19. i 20. Kwietnia tegoż roku, w stancyi Królewskiego intendenta *Prange* w mieście *Göstyninie*, gdzie codziennie o 8mey godzinie rano mogą się nadgłosić, i ci którzy do tychże dóbr iuż są zapisani, tam okażą przed mianowaną Kommissyą Krolewską pewność kaucyi i zdatność swą do gospodarstwa, gdzie o cenie dzierżawy i o kondycyach będą informowani, a o pewności dzierżawy podług wyższey approbaty zabespieczyć się mogą. — *Dan w Gostyninie dnia 26. Marca* 1798. *roku.*

Jeziorka Zur Verpachtung der Koniglichen Güter in der Domainen Intendantur Jeziorka, sind laut hoher krieges-und Domainen Kammer Verfügung vom 12ten hui. Termini Licitacionis *auf den 11ten 12ten und 13ten April* c. a. *in Jeziorka anberaumt. Es werden demnach Pachtlustige, vorzuglich aber Pachtbedürftige hiemit eingeladen: sich in diesen tagen allhier zahlreich einzufinden, iuhren Bot und Ueberbot zu verlautbaren, und bey einer acceptablen Pacht-Offerte die hohe Approbation auf 3. hintereinander folgende Pachtiahre de trinitatis* 1798. *ab, gewärtig zu seyn. Den 24en März* 1798.

Königl: Südpreuszische Domainen-Intendantur.

Chrustin. Demnach Höchsterer Verfügung gemäsz, ein Verpachtungs-Regulirungs termin für die Intendentur Łyszkowice Sochaczewer Kreises, anberaumt werden soll, solcher auch von unterzeichneter Verpachtungs. Commission auf den 21. 22. und 23. April d. 7. früh um 9. Uhr zu Łyszkowice in der Wohnung des Intendanden Baron von Lüttwitz angesezt ist; als vird solches iedem Pachtlustigen hiermit bekannt gemacht, um an diesem anberaumten Tremin sich in Ort und stelle eiu zu finden, und nach Umständen nähere Vernehmung und Verhandlung zu gewärtigen. Den 26. März 1798.

v. *Kentrzyński*. v. *Speer*. v. *Schmeltz*.

Strykow deu Publico wird hiermit bekannt gemacht, dasz sämmtliche in der intendantur Zgierz belegene Güter von der, von Einer Konigl, Krieges und Domainen Kammer zu Warschau Allerhöchst ernannten Verpachtungs-Commission den 23. Aprill c. a. zu Tkaczew 3(4. meile von Lenczyc und 3(4. Melle von Parzenczew an den meist bietenden Pachtlustigen, unter Vorbehalt der Approbation der Konigl: Krieges und Domainen Kammer werden verpachtet werden. Die Pacht-Conditions werden denen pacht lustigen in Termino bekannt gemacht werden den 29ten Marz 1798.

Strykow — Prześwietney Publiczności podaie się niniey szem do wiadomości, iż wszystkie w Zgierskiey intendencyi znayduiących się dobra od Prześwietney woienney i Ekonomiczney Kamery Warszawskiey, wyznaczoney na Dziarżaw puszczaiącey Kommissyi 23. Kwietnia R. teraźnieyszego w Tkaczewie 3(4. mile od Łenczycy a 3(4. mile od Parzeuczewa odległa, więcey daiącemu chęć maiącemu Dzierżawcy pod wstrzymywanie approbacyi Prześwietney Woienney i Ekonomiczney spuszczane będą. — Kondycyi zaś teyże Dzierżawy będą chęć maiącemu Dzierżaw w terminie wyznaczonym publikowane. 29. Marca 1798. Roku.

Brzezin. *Dem Publico wird hierdurch bekannt gemacht: dasz auf Befehl Einer Königl. Südpreusz. Allerhöchst verordneten Krieges - und Domainen-Kammer zu Warschau, nachstehende in dem Brzezinschen Kreise belegene Starosteiliche und geistliche Güter, als:*

1.) *der Schlüsser Laznow und die Probstey daselbst.* 2.) *der Schlüssel Swinsko und die Probstey zu Chorzencin.* 3.) *der Schlüssel Gulkow.* 4.) *der Schlüssel Wionczyn.* 5.) *der Schlüssel Szczawin.* 6.) *der Schlüssel Niesulkow und Probstey daselbst.* 7.) *der Schlüssel Dmosin.* 8.) *der Schlüssel Soppel. — Von der vorgedachten Höchst verordneten etc. Kammer ernannten Verpachtungs Commission, den 15ten April c. annis zu Dmosin bey Strykow* plus offerenti *bis auf höhere Genehmigung werden verpachtet werden. Die Conditionen werden in Termino bekannt gemacht. Den 26ten Marz* 1798.

Brzeziny. Obwieszcza się Prześwietney Publiczności, iż na rozkaz Nayiaśn: Pruss Poludniowych Woienno - Ekonomiczney Warszawskiey Kamery, Dobra Duchowne i Królewskie Starostwami zwane na Skarb Królewski odebrane, w Powiecie Brzezińskim leżące, zostaną *plus licitanti* puszczane przez Kommissyą niżey wyrażoną, do tego umocowaną, iako to:

1.) Klucz Łaznowski wraz z Proboszczowskiemi gruntami. 2.) Klucz Swińsko rowniez z Probostwem Chorzencinskim. 3.) Klucz Gułkowski. 4.) Wionczyn górny i dolny. 5.) Wieś Szczawin. 6.) Klucz Niesułkowski również z grontami Probostwa tamteyszego. 7.) Klucz Gmolińki. 8.) Klucz Sopeilki. — Która to Kommissya, wzwyż wyrażona swoią czynność dnia 15go Mca Kwietnia w Dmosinie milę iednę od Strykowa leżącym rozpocznie. Maiący zatym ochotę Dzierżawienia dóbr, na duiu wzwyż wyrażonym stawić się maią, gdzie kondycye pod któremi dobra te puszczane bydź maią za poprzedzaiącą approbacyą Nayiaśn: Kamery na mieyscu obwieszczone zostaną dnia 26, Marca 1798.

v. Gorczyczewlki. Gr. v. Burghausen. Wietgen.

DONIESIENIE.

w Warszawie na Chmielney Ulicy pod Nrem 1556. u JPana *Baudouin* iest ieszcze do przedania pewna ilość Cieresni, i Wisien w nayrzadszych gatunkach następuiących: Grosse Merise noire, Grosse Guine noire, Petite Guine, Grosse Guine blanche, Guine jaune, grosse luisante. Gros Bigarreau rouge et blanc. Petit Bigarreau hatif. La Precose, Cerise à trochet, *item* à bouquet. Gros-Gobet, Infante de Portugal. Cherry-Duke-May-Duke, Cerise-Guine, i iune pospolitsze gatunki rożney talii, za których których dobroć Właściciel zaręcza.

Redakcya *Gazety Korrespondenta* ma honor donieść JPP. Prenumeratorom, iż iak przyrzekła większym pismo swoie wydawać drukiem, tak się w tey obietnicy w ciągu bieżącego kwartału uiści, skoro iey tylko reszta zapisanego i wkrótce spodziewanego druku nadesłana zostanie.

Kantor tey Gazety iest w Rynku Starego Miasta, w kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem* 65. *na drugim piętrze.* — Exemplarz groszy 20.